

Деякі з цих текстів чоловіки й жінки писали коханим на війну та з війни. З такого досвіду пишеться справжня поезія. Це час, коли твориться велика історія. Це час, коли триває велике кохання.

Ці вірші – про те, як важливо не мати в собі страху. Хоча що може бути страшнішим за любов, яка виникає нагло й несподівано, і ніде від неї не можеш подітися. Цим вона дещо подібна до війни, але любов – перемагає.

Ритміка цих текстів часом нагадує потяг метро, у якому їдеш на зустріч із тим, кого любиш. І розумієш, що цього разу залишишся назавжди. Коли кожен вірш, як кожна наступна станція, робить вас неминуче ближчими. Коли ще можливо втекти, але ніхто цього вже не зробить. Вітаю, ти на гачку. Ти в тексті. Поезію можна перечитувати скільки завгодно разів – як дивитися в ці самі очі годинами і все одно не надивитися вдосталь. Ці вірші наповнюють світлом, теплом і щемом. Це поезія протиотрути. Це та сама мова, що складається з приголосних, голосних і ніжності.

Поезія – це завжди любов, концентрована у слові. Як кожен той дотик, від якого перехоплює подих і який перезавантажує тебе по-новому. Еротика натяку, музика дихання, зваблення солодке і страшне. У добрій поезії між рядків завжди можна відчитати щось для себе, саме зараз. І впізнати в кожному вірші вас. Читати поезію – це завжди шукати відповідь. І ставити нові запитання.

Скільки нам потрібно любові, щоби бути живими? Любов як кола, що розходяться по воді – від вас і навсібіч, роблячи цей світ живим.

Читати ці вірші – вбирати ніжність розширеними зіницями й витримувати погляд. Відчитувати потаємне, передчувати зустріч, перш ніж зустрінеш, виплескувати вранці свої сни, додавати любов до всього що робиш, перетворюючи поцілунки на обереги.

Любов довго терпить, любов не виставляє умов. Сказані з любов'ю слова набувають такої сили, що можуть розбивати мури, дозволяють ходити по дротах, простягнутих у повітрі, прочитувати знайомий профіль у графіці кратерів на місяці. Відчувати, як це почуття здатне підняти води світового океану. Адже любов виникає з любові.

Фройд писав, що руйнувати – це природа людини, і тому ми не уникнемо воєн. Але протиотрутою, запобіжником може стати культура. Йдеться про культуру, що об'єднує людей, народи, спільноти, дозволяє знайти їм спільну мову. Поезія – це одна з таких мов.

У книжці є автори, які переживають війну безпосередньо на лінії фронту. Але поети відчувають за весь народ. І вони далі пишуть про кохання. Любити після всього – це вірити. Вірити попри все – це найскладніша наука.

Серед авторів цієї збірки – сучасні поети і класики, серед класиків – особлива увага поетам Розстріляного Відродження. Читати їхні вірші зараз – повертати собі те, що в нас усіх хотіли украсти. Додавати сили собі, відбивати у ворога те, що він хотів у нас забрати назовсім: власну мову, власний голос, власну культуру. Бо війна триває за нашу пам'ять, за нашу поезію, за наше право бути й любити. І ми будемо любити. І писати про це, передаючи любов по всіх можливих частотах, яку не перехопить і не заглушить жодна ворожа сила. І читати про любов, що перемагає.

Відродження триває, і йому більше не бути розстріляним. Бо тепер воно стрілятиме у відповідь.

*Олена Павлова – художниця, письменниця,
журналістка, кураторка культурних проєктів*

Поезія протиотрути

Світ уже не буде таким, як раніше. Час створювати нові слова. Час шукати нову мову любові. Поети роблять це першими.

Писати про любов найлегше й найважче у світі. Переливатися через власні вінця, вишукувати в темряві потрібні слова на дотик, вицілювати кожну крапку, наче родимки, розсипати по нічних озерах сузір'я метафор і кристалізувати образи, тендітні й точні, наче сніжинки на віях. Пульсування тепла слів любові під шкірою треба ще відчитати й передати, покласти на ліжко білої сторінки, як на музику. Так ніжно і так, як до тебе ніхто не писав.

Яким є кохання в цих поезіях? Любов – це *сонце, розскожене на слова*. Любов – це *базова потреба* й диво водночас. Це дуже різні вірші й такі різні любові. Бо немає двох однакових почуттів у цьому океані. І кожну любов упізнаєш у своїй. У цьому і є таємниця поезії.

Любов у цій книжці кінематографічна. Це крупний план і ніжний план. Це особливе світло й чуттєвість. Ці сторінки прошиті золотими нитками любові. Утім, у цих текстах навмисне немає занепадницьких настроїв. Трішки смутку на смак, як вино з ледь зацукрованих від морозу ягід винограду пізнього врожаю, знайдеться, але зневіри й безнадії не буде. Темою цієї збірки ми обрали Любов, що перемагає. Настрій – Відродження. Золото й небесна блакить. Височінь, гідність і ніжність.

Ми маємо досвід, якого воліли б не мати, – жити у війні. Його частина – розуміти, що любов має тривати навіть у ці темні часи, особливо в них. Бо іншого часу може й не бути. Що мусимо любити саме зараз. І говорити про це.

Перший ранок, скажу, важливіший за першу ніч.
Хоч би місто лишилось в облозі, оточене зусебіч,
я б цієї хвилини не чув сурмовий урочистий клич.

За вікном полихатимуть шини, під дикий гарматний грім
я вдихатиму запах її, густо змішаний із моїм,
боронитиму ліжко її, навіть серед міських руїн,

і волосся брунатне, розкидане навмання.
Та якби я судив за красу, що невизнана й потайна,
я прирік би її на довічне із вилученням майна.

І якщо би ніхто, окрім мене, не бачив її вини,
не потрапив іще під вогонь її шквальний і навісний,
я б продовжив писати доноси й підкидував їй у сни.

Як розшукує рідкісні квіти для магії ворожбит,
я губами збиратиму родимки для портрета її в цю мить,
та нехай не прокинеться повністю, хай вона мирно спить.

портрет жінки

Випадкового ранку любов стає базовою з потреб.
Якщо атомна хвиля несеться і скоро усе зітре,
не зрушатиму з місця, я буду писати її портрет.

Як вона вигинає оголену спину у напівсні,
мов друковані літери вигинаються в прописні,
не спиню її сну, хоч би світ кругом знавіснів.

Як фанатик нової релігії з набожних правіків
у страхах її я звинувачуватиму еретиків.
Кожна жінка, – казатиму я, – місце злочину чоловіків.

Кожна віра, казатиму, з ґрунту випробувань пророста.
Покажу, як вона одночасно чудесна й така проста.
Передам це знання про її суперечності з вуст в уста.

